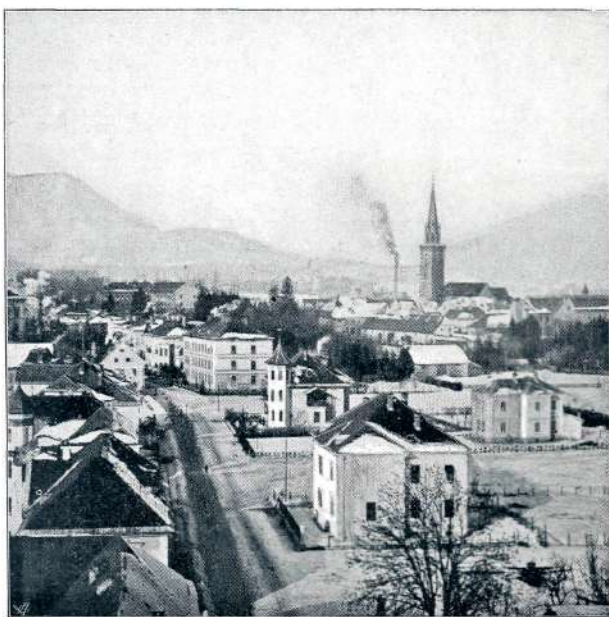

To je nujna zahteva, ki jo stavi na pisatelja sinkronistični red, ki popisuje v njem življenje Gospodovo. Vsa razlaga kaže, da jo je pisal velik psiholog; verske resnice razlaga dogmatično popolnoma jasno, razumljivo, socialnih vprašanj se dotika tuintam in pojasnjuje njihovo zvezo s takratnimi razmerami, a pri nastopu raznih oseb ne pozabi nikdar na psihološki moment. Krasno psihološko obdeluje Petrov padec (Primerjaj str. 521. in 558). Čitaj Zgodbe, in čudil se boš, kako globoko je prodril razlagavec v duše posameznih oseb. Poleg globokega teološkega, filozofskega in psihološkega znanja, ki se kaže iz vse knjige, je zadel razlagavec pravo posebno s tem, da je vsa razlaga v ozki medsebojni zvezi; ob vsaki priliki opozori čitatelja na kak prejšnji dogodek, ki je s pričujočim v zvezi. Enotno in prijetno čitanje razlage pospešuje razlagavec posebno s tem, da razlage raznih cerkvenih očetov in eksegetov strne v lepo celoto. To daje delu

FOT. P. METOD SCHNEDITZ
BELJAK POZIMI

preglednost in priljubi knjigo bravcu. Jezikovne posebnosti, ki se nahajajo tuptam, so večinoma dobre. Pri čitanju razlage moti to, ker ima razdelitev evangelijskega odstavka v vrste pri razlagi pač zaznamovano, pri evangelijskem besedilu pa ne. (Gl. str. 522. nasl.!) Vsa Krekova razlaga Zgodb pa zveni v živahni navdušenosti.

T. K.

Pamet in vera. III. zvezek. Slovanskemu narodu v potrditev njegove vere spisal J. M. Seigerschmied. Izdala in založila „Družba sv. Mohorja“ v Celovcu 1907. — V novejšem času odmeva vedno glasneje klic: Proč s cerkvijo, proč s cerkveno auktoreteto, stran z raznimi bajkami, ki jih uči katoliška vera! Bolj in bolj narašča število onih, ki stopajo med slovensko ljudstvo in mu skušajo iztrgati z zvijačnimi frazami, z omamljivimi besedami iz srca katoliško vero. Koristnega in hvalevrednega dela se je zato lotil pisatelj te knjižice, ki nam podaja z njo že tretji zvezek svoje poljudne

apologije. — Dvojen namen je vodil pisatelja pri spisovanju knjige: dokazati na kolikor mogoče preprost način, da verske resnice, ki jih uči sv. cerkev, niso v nikakem nasprotju z zdravim razumom, obenem pa podati čitatelju na podlagi teh z razumom potrjenih resnic nekaj praktičnih navodil k vzornemu krščanskemu življenju. Knjižica je namenjena predvsem preprostemu ljudstvu, zato si prizadeva pisatelj obdržati skozinsko ton poljudnega pripovedovanja. To ni lahko delo, vendar se mu je z malo izjemami dobro posrečilo. Po večini bo tudi neuk čitatelj lahko sledil logičnemu pripovedovanju. Med pripovedovanje je vpletenih več mičnih anekdot in izrekov učenih mož; tudi lepo število citatov iz sv. pisma krasi knjigo. Malo verjetne dogodbe, kakor: O nekem kralju se pripoveduje . . ., o nekem možu se pripoveduje . . ., naj bi pisatelj rajši izpustil. Ponekod je v svoji natančnosti postal preobširen; to ni knjigi v korist. Pisatelj mora gledati, da ima tisti, ki knjigo čita, vedno jasen pregled čez to, o čemer se obravnava; preveliko število zgledov in citatov ga bo le motilo. Non multa, sed multum! Kar se tiče citatov, bi bilo pri navajanju virov želeli večje točnosti.

—j—j

Življenja trnjeva pot. Resnična zgodba iz polu-preteklega časa. Spisal Josip Kostanjevec. Izdala „Družba sv. Mohorja“ v Celovcu. 1907. Kostanjevec ima že trnjevo pisateljsko pot za seboj. Zato je prav, da o njem izgovorimo jasno besedo, morebiti bo koristilo njemu in drugim. — Povesti, kakor so Kostanjevece, ima svetovna beletristika toliko, kakor na spomlad rodovitna njiva plevla. V vsakem družinskem listu jih najdeš — majhne epigone, ki nimajo samonikle moči, da bi klesali ideje v umetniško obliko. Nagibajo se zdaj tej, zdaj oni struji. To se pravi, pišejo vedno tako, kakor zahteva publikum. — Za Matico umazane „Spomine Ignacija Brumna“, za Mohorjane pobožno „Življenja trnjeva pot.“ Nimajo sile, da bi potegnili občinstvo za seboj, naroče, občinstvo jih vodi, kamor mu volja. In oni pišejo s čudovito potrpežljivostjo ganljive povesti, katerih najlepša lastnost je ta, da na tretji ali četrti strani že uganesh vsebino naslednjih dolgovernih poglavij. — Tak je Kostanjevec, taka tudi njegova resnična zgodba“. Da bi svojim junakom živo začrtal značaje, da bi po teh značajih razvil verjetno dejanje, — čemu to? Na naslovno stran zapiše: „Resnična zgodba“ in dobi odvezo za vse grehe svojega peresa. Za ljudstvo piše povest ljudskega življenja, pa ljudske krvi ne pozna. Nikjer v domovini ne najdemo tako medlih značajev, kakor je njegov junak Anton Stanič. Pa tudi nikoli v božjih vekih se niso veliki dogodki vršili slučajno, samo v povestih se to godi že odkar je človeštvo iznašlo alfabet. Anton Stanič se sprijazni na sejmu s svojim stricem, dobi od njega 250 gld., nato gresta domov. Stric se na poti slučajno spotakne, pade na nos. Anton Stanič ga prične brisati in pri tem kane slučajno kaplja krvi na njegovo srajco. Nato kreneta vsak proti svojemu domu. Strica na poti ustrelji hudobna roka, in sam pade na nečaka, ki je obsojen v smrt na vešalih, nato pomiloščen od cesarja. Čez mnogo let se hudodelec skesa in sam obtoži pri sodišču, kjer ga zadene kap, Anton Stanič se pa vrne k svoji zaročenki in živi z njo srečno do konca dni. — Tak je malo izvorni razvoj povesti, brez žive motivacije posameznih dogodkov in brez ognja v pripovedovanju. Dialogi so vodeni; le tuintam nas nekoliko ogreje